

CODUL DEONTOLOGIC AL PROFESIEI DE ARHITECT din 15 iunie 2025

CAPITOLUL I: DISPOZIȚII GENERALE

SECȚIUNEA 1: Introducere

Art. 1 Obiectul și aplicabilitatea Codului

(1) Prezentul Cod Deontologic, denumit în continuare Cod, stabilește un set de principii, norme și obligații în legătură cu etica profesională menite să asigure integritatea, competența și responsabilitatea tuturor membrilor Ordinului Arhitecților din România, denumit în continuare Ordin, în relația dintre aceștia, relația membrilor cu clienții, cu publicul și profesia. Respectarea Codului este esențială pentru menținerea încrederii publicului în profesia de arhitect și pentru promovarea unei practici profesionale aliniate principiilor deontologice și legale. Codul se aplică în mod egal tuturor categoriilor profesionale definite de Legea nr. 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de forma și domeniul de exercitare a profesiei.

(2) Neîndeplinirea normelor de conduită profesională de către membrii Ordinului se analizează de către comisiile de disciplină ale acestuia și se sancționează, după caz, în conformitate cu prevederile legale și reglementările interne ale Ordinului.

Art. 2 Baza legală a Codului

Prezentul Cod a fost aprobat în temeiul art. 21 lit. b), art. 29 alin. (1) lit. a) și art. 47 alin. (2) din Legea nr. 184/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și este armonizat cu dispozițiile Codului deontologic european pentru arhitecții care furnizează servicii de arhitectură, elaborat de Consiliul Arhitecților din Europa (ACE-CAE).

SECȚIUNEA a 2-a: Principii pentru exercitarea profesiei

Art. 3 Principii fundamentale

În exercitarea profesiei, un arhitect trebuie să respecte următoarele principii fundamentale:

A. Principiul integrității

1. **Integritate și Onoare:** Arhitectul își exercită profesia cu integritate, onestitate și demnitate, respectând standardele morale și etice în toate aspectele activității sale.

2. **Respectul Dreptului de Autor:** Arhitectul respectă și protejează drepturile de autor, recunoscând proprietatea intelectuală a colegilor și colaboratorilor.

3. **Relații Colegiale:** Arhitectul menține relații corecte, respectuoase și profesioniste cu colegii de breaslă, contribuind activ la coeziunea, integritatea și demnitatea comunității profesionale.

4. **Promovare Onestă:** Arhitectul își promovează serviciile într-un mod onest, clar și responsabil, evitând promovarea înșelătoare sau exagerată.

5. **Confidențialitatea Informațiilor:** Arhitectul respectă confidențialitatea informațiilor primite de la client, protejând datele sensibile și personale în conformitate cu prevederile legale.

B. Principiul competenței

1. **Competență Profesională:** Arhitectul își asumă doar acele misiuni pentru care deține cunoștințele, abilitățile și experiența necesare, asigurând un standard înalt de calitate profesională.

2. **Formare profesională continuă:** Arhitectul are obligația de a-și actualiza constant cunoștințele profesionale, menținându-se informat cu privire la noile tendințe, tehnologii și reglementări din domeniu.

C. Principiul responsabilității

1. **Raporturi contractuale:** Arhitectul acceptă și desfășoară misiuni doar în baza unui contract scris, clar și detaliat, care include clauze negociate specifice, cu respectarea drepturilor și obligațiilor părților, inclusiv în ceea ce privește drepturile de autor.

2. **Onorariu Corect:** Arhitectul propune și negociază onorariul pentru serviciile sale în mod transparent, echitabil și justificat, în raport cu valoarea, complexitatea și responsabilitatea activităților prestate.

3. **Încrederea Clientului:** Arhitectul acționează cu loialitate, transparență și respect față de client, protejând interesele acestuia și respectând în orice moment cadrul legal aplicabil.

4. **Responsabilitate Profesională:** Arhitectul își exercită dreptul de semnătură cu asumarea întregii responsabilități profesionale asupra proiectelor elaborate, garantând conformitatea acestora cu standardele profesionale și cadrul legal.

5. **Cooperare cu Ordinul:** Arhitectul colaborează activ cu Ordinul Arhitecților din România, respectând reglementările acestuia și manifestându-se pro-activ față de îndeplinirea atribuțiilor pe care legea le-a conferit organizației profesionale.

6. Responsabilitate socială și voluntariat: Arhitectul integrează în activitatea sa principii fundamentale ale unei societăți democratice, precum diversitatea, echitatea, incluziunea și accesibilitatea. Este încurajată participarea la activități de voluntariat, prin încheierea unor contracte cu valoare zero, în sprijinul organizațiilor non-profit sau al comunităților defavorizate, în vederea susținerii binelui public și a valorilor profesiei.

7. Interesul Public: Arhitectul își exercită profesia pentru a servi interesul public, promovând soluții care răspund nevoilor comunității și contribuie la dezvoltarea echilibrată și inclusivă a mediului urban și rural.

8. Principii de sustenabilitate: Arhitectul integrează principii ecologice, economice și sociale în proiectele sale, asigurându-se că acestea reduc impactul asupra mediului și promovează un cadru construit durabil și responsabil.

Art. 4 Obligația de respectare a codului

Respectarea dispozițiilor prezentului Cod constituie o obligație pentru fiecare membru al Ordinului, iar încălcarea acestora poate atrage aplicarea de sancțiuni, în conformitate cu reglementările disciplinare aplicabile.

CAPITOLUL II: OBLIGAȚII GENERALE

Art. 5 Exercițarea responsabilă a profesiei de arhitect

Arhitectul are obligația de a acționa cu responsabilitate civică, în respectul interesului public, al cerințelor legitime ale clientului și al obligațiilor legale și profesionale ce îi revin.

Art. 6 Răspunderea profesională, deontologică și de conduită a arhitectului

Arhitectul este răspunzător pentru fiecare dintre actele sale profesionale, în raport cu prezentul Cod și în conformitate cu cadrul legal în vigoare. Răspunderea profesională a arhitectului implică respectarea normelor de conduită profesională, deontologice și legale, precum și asumarea calității serviciilor furnizate, în condițiile stabilite de lege.

Art. 7 Integritate, independență și evitarea conflictelor de Interese

Arhitectul trebuie să se comporte cu integritate, onestitate și independență profesională. El trebuie să evite conflictele de interese și să declare, după caz Ordinului /clientului /colaboratorilor sau altor părți relevante, orice circumstanță care ar putea afecta independența sau imparțialitatea sa.

Art. 8 Transparență și onestitate în opinarea profesională

Arhitectul are obligația de a exprima numai opinii conforme cu pregătirea sa profesională, evitând opiniile ce pot induce în eroare, dezinforma sau discredita profesia.

Art. 9 Nediscriminare, diversitate și incluziune în practica profesională

În exercitarea profesiei, arhitectul are obligația de a trata cu respect și echitate toate persoanele, fără nicio formă de discriminare pe criterii de rasă, gen, orientare religioasă, origine etnică, dizabilitate, stare civilă, orientare sexuală sau orice alt criteriu protejat prin lege, asigurând egalitate de tratament.

Art. 10 Responsabilitate și conduită ireproșabilă în viața arhitectului

(1) Arhitectul are obligația de a adopta un comportament onest și respectuos în cadrul interacțiunilor profesionale, astfel încât acțiunile sale să nu afecteze imaginea profesiei de arhitect.

(2) Faptele săvârșite care atrag răspunderea administrativă, penală sau civilă pot atrage, după caz, și răspunderea disciplinară, în măsura în care afectează integritatea profesională sau reputația arhitectului.

Art. 11 Imparțialitate și etică în publicitatea profesională

Arhitectul nu își va asocia numele, imaginea sau activitatea profesională cu acțiuni de promovare comercială în beneficiul unor terți, precum dezvoltatori, constructori, producători sau distribuitori de materiale ori echipamente pentru construcții, decât dacă deține informații obiective și suficiente care să susțină calitatea acestora. Orice formă de comunicare publică în acest sens trebuie să fie onestă, verificabilă și să respecte normele profesionale și principiile deontologice, fără a induce publicul în eroare.

Art. 12 Independență profesională și angajament pentru dezvoltare durabilă

(1) În exercitarea profesiei, arhitectul are obligația de a respecta principiile estetice și ale limbajului arhitectural și de a-și menține independența față de orice presiuni ale autorităților publice sau ale altor persoane, astfel încât să nu afecteze interesele legitime ale clientului ori interesul public. În situații de presiune nejustificată, arhitectul poate solicita sprijinul Ordinului Arhitecților din România.

(2) Arhitectul trebuie să contribuie la dezvoltarea durabilă a mediului construit, promovând soluții sustenabile care asigură utilizarea eficientă a resurselor, siguranța în exploatare, conservarea și reconversia fondului construit, cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile.

CAPITOLUL III: NORME DE CONDUITĂ ÎN INTERES PUBLIC

SECȚIUNEA 1: Interesul public

Art. 13 Responsabilitate față de mediul socio-economic și față de mediul înconjurător în practica arhitecturală

(1) Arhitectul va acorda atenție sporită impactului social, cultural și asupra mediului pe care activitatea sa îl poate avea, contribuind în același timp la protejarea patrimoniului cultural și natural al comunității în care își desfășoară activitatea.

(2) Arhitectul va promova și va integra cerințele privind sustenabilitatea creațiilor sale asigurându-se că soluțiile tehnice adoptate contribuie la utilizarea eficientă și pe termen lung a resurselor, conservarea energiei, utilizarea rațională a apei, reducerea deșeurilor și a emisiilor de carbon, aplicând bune practici profesionale și respectând reglementările în vigoare.

Art. 14 Respectarea spiritului locului și valorilor culturale în practica arhitecturală

În toate prestațiile profesionale, arhitectul va lua în considerare sistemele de valori și moștenirea naturală și culturală ale fiecărei țări sau loc pentru care creează lucrări de arhitectură. Obiceiurile specifice ale unei societăți și comunități nu vor fi impuse altora, iar spiritul locului, împreună cu patrimoniul său natural și cultural, va fi protejat și îmbogățit.

Art. 15 Protejarea și îmbogățirea moștenirii culturale și naturale prin practica arhitecturală

Arhitectul are obligația de a promova protejarea patrimoniului cultural și natural al comunității, în conformitate cu reglementările legale aplicabile.

Art. 16 Responsabilitate profesională în conservarea și valorificarea patrimoniului construit

Arhitectul va acționa cu profesionalism, integritate și potrivit legislației în vigoare, pentru a proteja, conserva și pune în valoare calitățile monumentelor istorice, ale imobilelor aflate în zona lor de protecție și ale imobilelor susceptibile a fi clasate, în toate situațiile în care este

solicitat să facă intervenții la acestea, respectând cele mai bune practici din domeniul conservării patrimoniului construit.

Art. 17 Conformitate legală și profesionalism în verificarea și avizarea documentațiilor de proiectare

(1) Arhitectul va coopera cu autoritățile pentru clarificarea și completarea documentațiilor de care este responsabil, potrivit legii și prevederilor contractuale, și se va conforma termenelor prevăzute de lege în ceea ce privește avizarea, autorizarea și aprobarea documentațiilor.

(2) În situația în care își desfășoară activitatea în domeniul verificării, avizării, aprobării, controlului și expertizei tehnice a proiectelor de arhitectură, ori când are calitatea de șef de proiect, arhitectul va acționa cu profesionalism, asigurându-se că toate documentațiile sunt conforme cu cerințele fundamentale aplicabile și că au fost întocmite de specialiști ce au calificarea corespunzătoare.

Art. 18 Integritate și evitarea conflictelor de interese în exercitarea funcției publice de arhitect

(1) Arhitectul funcționar public nu va folosi funcția sa în scopul atragerii de comenzi în interes personal, direct sau indirect, având obligația de a aplica principiile legalității, imparțialității și obiectivității în procesul avizării, aprobării și autorizării documentațiilor.

(2) Exercițarea profesiei de arhitect și a dreptului de semnătură se face atât în sectorul privat, cât și în sectorul public, cu respectarea legislației privind conflictul de interese și regimul incompatibilităților aplicabil funcțiilor publice.

(3) Arhitectul are obligația de a se retrage din orice activitate care contravine dispozițiilor legale sau normelor deontologice, pentru a proteja integritatea profesiei și interesul public.

SECȚIUNEA 2: Promovarea arhitectului în spațiul public

Art. 19 Promovarea profesională proprie

Arhitectul își poate face promovare profesională într-un mod onest și responsabil, doar pe baza propriilor realizări, fiind interzisă prezentarea portofoliului profesional într-o manieră falsă, înșelătoare sau exagerată.

Art. 20 Informare corectă și obiectivă în promovarea activității profesionale a arhitectului

Arhitectul are obligația ca, în cadrul aparițiilor în mass-media sau în alte contexte de comunicare publică, să furnizeze informații corecte și verificabile. Dacă informațiile transmise se dovedesc a fi fost eronate sau de natură să inducă în eroare, arhitectul are obligația de a solicita în scris rectificarea acestora, fără întârziere.

Art. 21 Dreptul la promovare și respectarea proprietății intelectuale în activitatea arhitectului

În exercitarea dreptului de promovare a realizărilor proprii, arhitectul are obligația de a respecta drepturile de autor ale altor persoane. În cazul lucrărilor colective, promovarea se va realiza cu menționarea tuturor coautorilor.

Art. 22 Responsabilitate și integritate în participarea la competiții de arhitectură și licitații de proiectare

Arhitectul are responsabilitatea de a verifica dacă procedurile de concurs, selecție sau achiziție publică la care participă respectă principiile de etică profesională, transparență, echitate, protecția drepturilor de autor și interesul public. Arhitectul poartă întreaga responsabilitate atunci când Ordinul sau organizațiile internaționale la care acesta este afiliat (UIA, ACE) au declarat respectivele proceduri ca fiind inacceptabile. Arhitectul trebuie să evite orice situație în care drepturile sale de autor sau ale colegilor pot fi afectate prin clauze contractuale abuzive sau lipsă de transparență.

CAPITOLUL IV: NORME DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ

SECȚIUNEA 1: Integritatea și onorabilitatea

Art. 23. - Integritatea

Arhitectul va fi integru în exercițiul profesiei, în sensul că va fi cinstit și corect în toate relațiile profesionale și de afaceri.

Art. 24 Obligațiile de semnare, parafare și respectarea dreptului de autor

(1) Arhitectul cu drept de semnătură este obligat să menționeze explicit titlul, numele și calitatea sa pe toate proiectele pe care le-a elaborat sau coordonat. Acesta trebuie să aplice în original parafa proprie, eliberată de Ordin, sau semnătura electronică calificată profesională, conform prevederilor legale.

(2) Arhitectul șef de proiect trebuie să asigure protecția drepturilor de autor prin menționarea explicită a co-autorilor implicați în elaborarea proiectului.

(3) Arhitectul are aceleași obligații și în cazul unei lucrări teoretice/de cercetare.

Art. 25 Evitarea conflictului de interese

Arhitectul este obligat să notifice în scris clientul și Ordinul, în situația în care deține acțiuni, părți sociale sau are contracte de colaborare cu societăți comerciale din domeniul executării construcțiilor sau din domeniul comerțului cu materiale de construcții, iar aceste firme sunt recomandate expres clientului. Această notificare este obligatorie în toate cazurile în care recomandarea explicită a acestor societăți de către arhitect ar putea genera un conflict de interese.

Art. 26 Notificarea conflictului de interese

(1) Arhitectul are obligația de a notifica în scris clientul dacă deține acțiuni, părți sociale sau alte interese financiare ori contractuale în societăți comerciale implicate în execuția lucrărilor de construcții sau în furnizarea de materiale și servicii conexe, mai ales dacă aceste entități sunt recomandate clientului. Notificarea este necesară și în orice altă situație în care astfel de interese pot genera un conflict de interese real sau perceput, ce ar putea afecta obiectivitatea deciziilor profesionale.

(2) Notificarea trebuie să conțină informații suficiente astfel încât clientul să poată evalua obiectiv eventualul conflict de interese, fără a include date confidențiale. Arhitectul nu are obligația de a notifica Ordinul cu privire la aceste aspecte, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 27 Obiectivitate, imparțialitate și responsabilitate profesională

(1) În situația în care analizează documente sau proiecte, arhitectul are obligația de a se pronunța cu obiectivitate și imparțialitate, fără a fi influențat de interese personale, de relații de natură conflictuală cu autorii acestora sau de orice altă situație subiectivă care ar putea afecta decizia profesională.

(2) Arhitectul poate participa ca evaluator într-un juriu, o comisie sau o competiție profesională doar dacă nu se află într-o situație de conflict de interese, direct sau indirect, inclusiv prin legături de familie până la gradul al III-lea, interese patrimoniale comune ori relații profesionale recurente cu participanții sau autorii documentațiilor analizate.

Art. 28 Refuzul avantajelor materiale

- (1) Arhitectul nu poate solicita, accepta sau oferi avantaje materiale care ar putea influența sau crea aparența de a influența deciziile profesionale proprii sau ale altora.
- (2) Arhitectul are obligația de a respinge orice formă de recompensă care poate compromite imparțialitatea, obiectivitatea sau integritatea profesională.
- (3) Orice tentativă de influențare prin avantaje materiale trebuie să fie înregistrată într-un document oficial și, dacă este cazul, raportată autorităților competente, conform reglementărilor legale aplicabile.

Art. 29 Influențarea deciziilor autorităților

- (1) Arhitectul nu va utiliza relațiile personale, de rudenie sau profesionale pentru a influența deciziile autorităților competente în domeniul arhitecturii, în scopuri personale, inclusiv în interesul clientului sau al altor terțe părți.
- (2) Arhitectul va evita implicarea în orice activitate care ar putea indica un tratament preferențial sau exercitarea unei influențe nejustificate asupra autorităților.

SECȚIUNEA a 2-a: Competența

Art. 30 Competența arhitectului

Arhitectul va fi competent în cadrul serviciilor contractate.

Art. 31 Angajarea lucrărilor profesionale

Arhitectul se angajează să execute lucrări profesionale doar în condițiile în care deține pregătirea necesară pentru a îndeplini obligațiile asumate. În caz contrar, arhitectul are obligația de a colabora cu specialiști autorizați și de a informa clientul despre necesitatea acestei colaborări.

Art. 32 Îmbunătățirea standardelor profesionale și receptivitatea la nou

Arhitectul are obligația să respecte și să aplice constant standardele profesionale în vigoare, să își actualizeze în mod continuu cunoștințele în domeniul arhitecturii și să rămână la curent cu evoluțiile relevante ale practicii profesionale.

Art. 33 Cunoașterea și aplicarea normelor și a legislației specifice

Arhitectul are obligația de a cunoaște și de a aplica permanent și cu rigurozitate legislația, normele și reglementările specifice profesiei, inclusiv cele valabile în aria geografică în care își desfășoară activitatea, în forma lor actualizată.

Art. 34 Competența angajaților și colaboratorilor

(1) Arhitectul are responsabilitatea, în măsura atribuțiilor sale, să colaboreze cu profesioniști competenți și să urmărească respectarea standardelor profesionale în cadrul echipei de proiect.

(2) Când are rolul de șef de proiect sau coordonator, arhitectul trebuie să asigure participarea membrilor echipei în etapele proiectului în care sunt implicați și să le faciliteze accesul la informațiile necesare realizării sarcinilor.

(3) În cazul angajaților proprii, arhitectul are responsabilitatea evaluării performanței profesionale și sprijină, în mod rezonabil, dezvoltarea continuă a acestora.

Art. 35 Calitatea construcțiilor și amenajărilor

Prin proiectele sale, arhitectul trebuie să asigure realizarea de construcții, amenajări interioare și urbane funcționale, estetice și conforme cerințelor fundamentale aplicabile, prevăzute de legislația în construcții și de normele tehnice în domeniu.

Art. 36 Materiale și tehnologii de calitate

Arhitectul are obligația de a recomanda, în cadrul proiectelor sale, doar materiale care respectă standardele de calitate corespunzătoare naturii lucrării și bugetului aprobat de client. Alegerea materialelor se va face pe baza unor informații complete și verificate, cu respectarea principiilor de protecție a mediului și a criteriilor de sustenabilitate a construcțiilor.

SECȚIUNEA 3: Asumarea și contractarea misiunilor

Art. 37 Asumarea și contractarea misiunilor profesionale

(1) Arhitectul are obligația de a încheia un contract scris pentru orice prestație profesională remunerată sau neremunerată, respectând cerințele legale și deontologice. Contractul trebuie să protejeze drepturile de autor ale arhitectului și să asigure transparența în relația cu clientul, conform reglementărilor și legislației în vigoare.

(2) Arhitectul trebuie să refuze încheierea sau continuarea unui contract care încalcă legea, normele deontologice sau periclitează integritatea profesională. În aceste cazuri, arhitectul va informa clientul și va negocia rezilierea contractului cu respect și profesionalism.

Art. 38 Contractele de proiectare și consultanță

(1) Pentru întocmirea contractelor de proiectare și/sau consultanță se recomandă utilizarea modelelor de contract puse la dispoziție de Ordin, respectând legislația în vigoare. Acestea trebuie să includă clauze clare privind obligațiile profesionale și etice ale arhitectului, protejând interesele clientului și ale publicului.

(2) Contractele vor include clauze referitoare la obligațiile asumate, volumul prestației, termenele de realizare, onorariul, etapizarea plăților, livrabilele, responsabilitățile ambelor părți penalități pentru neexecutarea obligațiilor, modul de recepționare a documentațiilor și drepturile de autor. În cazul apariției unor lucrări suplimentare, modificării termenelor de predare sau a altor prevederi inițiale, părțile vor conveni modificarea acestora prin acte adiționale la contractul de bază.

(3) În cazul contractelor derulate prin licitații publice sau concursuri, arhitectul va respecta reglementările specifice aplicabile acestor proceduri.

Art. 39 Subcontractarea lucrărilor

(1) Arhitectul nu poate subcontracta integral o lucrare de arhitectură, păstrându-și responsabilitatea profesională asupra întregului proiect.

(2) Arhitectul poate subcontracta părți dintr-o lucrare, cu condiția ca subcontractorii să respecte standardele profesionale și legale aplicabile, iar interesele clientului să nu fie afectate.

Art. 40 Obligațiile profesionale și etice

Arhitectul care își desfășoară activitatea profesională pe baza unui contract de muncă cu o unitate de învățământ de specialitate, cu o autoritate publică sau cu o persoană juridică privată își asumă toate obligațiile profesionale, morale și etice prevăzute de prezentul cod.

Art. 41 Coordonarea proiectelor și răspunderea arhitectului

(1) Arhitectul care își asumă responsabilitatea pentru proiectarea generală a unei lucrări are obligația de a coordona direct sau, dacă este cazul, prin desemnarea unui șef de proiect, asigurând integrarea cerințelor tehnice ale tuturor specialităților implicate.

(2) Arhitectul va refuza orice contract care ar conduce la încălcarea legii sau a normelor deontologice și se va asigura că echipele coordonate respectă aceste prevederi.

(3) Arhitectul care, în numele firmei de arhitectură, și-a asumat responsabilitatea unui proiect complex încheie cu firmele de proiectanți de specialitate contracte de subproiectare cu clauze privind obligațiile și responsabilitățile reciproce în cadrul proiectului.

Art. 42 Răspunderea în proiectele de echipă

(1) În cadrul proiectelor de echipă, răspunderea revine arhitectului șef de proiect și arhitectului care lucrează direct la o parte din proiect, în limita competenței ce i-a fost atribuită.

(2) Arhitectul șef de proiect are obligația de a coordona eficient toate specialitățile implicate în proiect, iar ceilalți arhitecți implicați trebuie să colaboreze pentru a asigura coerența și calitatea documentației tehnice și a soluțiilor adoptate.

SECȚIUNEA a 4-a: Dreptul de semnătură

Art. 43. Exercițarea dreptului de semnătură

Arhitectul va exercita dreptul de semnătură cu întreaga responsabilitate asumată.

Art. 44 Dreptul de semnătură

(1) Arhitectul își exercita dreptul de semnătură în forma declarată în Tabloul Național al Arhitecților, conform Legii 184/2001 , republicată, cu modificările și completările ulterioare. În aceste condiții, arhitectul cu drept de semnătură participă la lucrare, semnează și aplică parafa profesională (fizică sau digitală), pe exemplarele documentației înaintate autorităților spre avizare/autorizare/aprobare.

(2) Arhitectului fără drept de semnătură îi este interzisă utilizarea în orice mod și indiferent de condiții, a dreptului de semnătură al unui arhitect cu drept de semnătură, interdicție a cărei încălcare atrage răspunderea disciplinară și/sau penală, a ambilor arhitecți, după caz.

Art. 45 Semnătura de complezență

(1) Semnătura de complezență este strict interzisă. Semnătura de complezență înseamnă aplicarea semnăturii și a parafei profesionale conform art. 44 alin. (1) , pe orice documentație pentru care legea impune exercitarea dreptului de semnătură, dar care nu a fost elaborată de arhitectul posesor al parafei sau sub directa lui coordonare. Aplicarea semnăturii și a parafei

profesionale conform art. 44, de către posesorul parafei, pe un proiect preluat cu contract de la un alt arhitect, nu este considerată semnătură de complezență.

(2) În funcție de gravitatea situației constatate în cercetarea instanțelor disciplinare ale Ordinului, practicarea semnăturii de complezență sau exercitarea profesiei fără drept, dacă utilizarea dreptului de semnătură este realizată de o persoană care nu este arhitect, constituie subiect de sesizare penală pentru fals în acte publice.

Art. 46 Supravegherea executării lucrărilor

Arhitectul cu drept de semnătură are obligația de a urmări execuția lucrărilor în conformitate cu proiectul elaborat, cu documentația de execuție, cu prevederile contractului încheiat cu clientul, cu dispozițiile legale aplicabile și cu Misiunile Arhitectului stabilite de Ordinul Arhitecților din România.

Art. 47 Participarea la recepția lucrărilor

Arhitectul cu drept de semnătură are obligația de a participa la recepția lucrărilor aferente proiectelor elaborate, în funcție de misiunile asumate de acesta, în condițiile și termenele prevăzute de legislația în vigoare. De asemenea, are datoria de a notifica părțile implicate, în scris și în cel mai scurt termen de la constatare, cu privire la orice abateri identificate față de proiectul autorizat.

Art. 48 Asigurarea profesională

Arhitectul cu drept de semnătură are obligația de a deține o asigurare de răspundere profesională valabilă, care să acopere activitățile asumate prin exercitarea semnăturii sale. Nivelul de acoperire al asigurării trebuie să fie proporțional cu natura, complexitatea și valoarea lucrărilor pentru care arhitectul își asumă responsabilitatea profesională.

Art. 49 Arhivarea documentațiilor

Arhitectul este obligat să păstreze și să arhiveze un exemplar original al documentațiilor elaborate de el sau sub responsabilitatea sa, în format fizic sau digital, conform cerințelor contractuale și legislației în vigoare. Arhitectul trebuie să asigure păstrarea în siguranță a acestor documentații pentru perioada stabilită de legislația în vigoare și să faciliteze accesul la acestea în cazul unor investigații sau cereri legale.

SECȚIUNEA a 5-a: Onorarii

Art. 50 Transparența onorariului

Arhitectul va calcula onorariul convenit în mod transparent și în baza unui sistem de calcul propriu.

Art. 51 Calculul onorariilor și concurența neloială

Pentru serviciile prestate în relațiile contractuale stabilite cu clientul, arhitectul are dreptul să beneficieze de un onorariu, negociat liber cu acesta. Onorariul reflectă corespunzător volumul de muncă, complexitatea și resursele necesare pentru îndeplinirea misiunilor asumate în conformitate cu cerințele clientului și prevederile legale. Practicarea unor onorarii subevaluate, care nu permit îndeplinirea corespunzătoare și legală a misiunilor asumate, constituie o abatere de la principiile etice ale profesiei și reprezintă o formă de concurență neloială.

Art. 52 Utilizarea costurilor orare

- (1) Pentru serviciile de arhitectură, se recomandă utilizarea de costuri orare, fie costuri individuale, diferențiate după gradul de calificare și experiența arhitecților implicați, fie costuri orare convenționale ale firmei de arhitectură elaboratoare, calculate pentru a acoperi toate cheltuielile necesare îndeplinirii misiunilor asumate precum și marja corespunzătoare de profit și de risc.
- (2) Arhitectul are obligația de a asigura transparența serviciilor de proiectare asumate prin contract, prezentând clar conținutul, structura și întinderea misiunilor asumate. În acest scop, arhitectul are la dispoziție structura misiunilor arhitectului prevăzută în Sistemul de Informații asupra Costurilor pentru proiectarea de arhitectură (SIC) și în Platforma Comună de Informații asupra Costurilor de Proiectare (PCPC).

Art. 53 Propunerea onorariului

Arhitectul va propune un onorariu ferm numai în cazul în care dispune de informațiile necesare privind natura proiectului, încadrarea urbanistică și nivelul de detaliere solicitat. În lipsa acestora, contractul va include clauze care permit ajustarea onorariului prin acte adiționale, în funcție de datele ulterioare.

Art. 54 Practici interzise în stabilirea onorariilor

Sunt interzise următoarele procedee, care facilitează practicarea de onorarii subevaluate și concurența neloială:

- a) Utilizarea resurselor umane fără contract de muncă sau de colaborare legal încheiat, fără remunerație corespunzătoare ori cu remunerație atribuită în mod nelegal, precum și fără înregistrarea contabilă adecvată.
- b) Utilizarea logisticii (calculatoare, imprimante, faxuri, programe de redactare asistată etc.) aparținând unei terțe persoane fizice sau juridice neimplicate în contractul de proiectare, ori cu care nu există un contract pentru utilizarea acestora.
- c) Deținerea și utilizarea de programe de calculator fără licență sau de programe de calculator a căror licență este deținută legal de alte firme din domeniu ori instituții de învățământ de arhitectură sunt strict interzise.

SECȚIUNEA 6: Dreptul de autor

Art. 55 Respectarea drepturilor de autor și proprietatea intelectuală

- (1) Arhitectul este responsabil pentru asigurarea respectării drepturilor de autor în cadrul proiectelor coordonate de el. Acesta trebuie să menționeze explicit titlul, numele și contribuția autorului sau co-autorilor documentelor sau ai proiectului.
- (2) Arhitectul trebuie să includă clauze specifice privind drepturile de autor, atât morale, cât și patrimoniale, în contractele de muncă și de colaborare, în contractele cu clienții, în conformitate cu prevederile legale în domeniu.
- (3) Arhitectul nu își va însuși proprietatea intelectuală a altora și nu va încerca să obțină avantaje nemeritate din munca altor arhitecți sau colaboratori.

Art. 56 Drepturile de autor pentru arhitecții salariați

Arhitectul salariat are obligația de a se asigura că în contractul său de muncă încheiat cu angajatorul sunt prevăzute clauze specifice privind drepturile sale de autor, morale și patrimoniale, precum și compatibilitatea serviciilor solicitate cu prevederile prezentului cod.

Art. 57 Utilizarea materialelor elaborate în echipă sau în colectiv

În proiectele realizate în echipă, în care contribuțiile coautorilor nu pot fi delimitate distinct, utilizarea materialelor comune este permisă doar cu acordul expres și scris al tuturor acestora. Arhitectul șef de proiect are obligația de a obține aceste acorduri scrise.

CAPITOLUL V: NORME DE CONDUITĂ ÎN RELAȚIA CU CLIENTUL

Art. 58 Relațiile dintre arhitect și client

- (1) Arhitectul va fi demn de încrederea clientului său. Relațiile dintre arhitect și clienții săi se bazează pe onestitate, integritate, corectitudine și confidențialitate deplină.
- (2) Arhitectul are obligația să adopte o conduită profesională în conformitate cu prezentul cod și contractul stabilit între părți, acționând în interesul clientului fără a încălca interesul public.

Art. 59 Informarea clientului

- (1) Înainte de a angaja o lucrare, arhitectul are obligația de a informa clientul în mod clar și transparent asupra competențelor de proiectare pe care le deține în domeniu, asupra formei în care își exercită dreptul de semnătură, precum și asupra competențelor angajaților și colaboratorilor săi.
- (2) Arhitectul prezintă o estimare detaliată a costurilor privind activitatea de proiectare implicată de lucrarea comandată, evitând orice formă de ambiguitate care ar putea induce în eroare clientul.
- (3) Arhitectul informează clientul despre limitele legale în care se poate efectua proiectul solicitat.

Art. 60 Limitele acțiunilor arhitectului

Arhitectul nu poate acționa decât în limitele misiunilor convenite cu clientul său și stabilite prin contract între client și entitatea juridică pe care o reprezintă, respectând strict toate clauzele convenite și asigurându-se că orice modificare a termenilor inițiali este documentată și convenită în scris de ambele părți prin acte adiționale la contract.

Art. 61 Răspunderea arhitectului

- (1) Arhitectul poartă întreaga răspundere pentru prestația sa profesională din cadrul unei misiuni contractate, conform legii.
- (2) Orice intervenție a clientului, constructorului sau oricăror altor factori asupra conținutului documentațiilor asumate de arhitect și/sau asupra execuției lucrărilor fără acordul scris al arhitectului, exonerează arhitectul de responsabilitate.
- (3) Arhitectul trebuie să se asigure că există o comunicare clară și continuă cu toți actorii implicați pentru a preveni situațiile prevăzute la alin. (2).

(4) Arhitectul cu drept de semnătură, cu statut de angajat al unui operator economic, trebuie să notifice în scris angajatorul despre orice situație în care prestația profesională cerută de angajator ar duce la nerespectarea Codului deontologic. În cazul în care, după ce a fost notificat în scris, angajatorul impune arhitectului acțiuni contrare Codului deontologic, arhitectul trebuie să notifice în scris Ordinul.

Art. 62 Interesele clientului și interesul public

(1) În relațiile cu terții, arhitectul va acționa întotdeauna în interesul legitim al clientului, în deplină concordanță cu interesul public, cu normele de etică profesională și cu legislația în vigoare.

(2) Arhitectul are datoria de a identifica și gestiona orice conflict între interesele clientului și interesul public, care sunt de competența și în responsabilitatea sa, asigurându-se că deciziile luate respectă legea și principiile transparenței și integrității.

Art. 63 Evitarea situațiilor incompatibile

Arhitectul nu își va asuma angajamente care implică situații sau atitudini incompatibile cu îndatoririle sale profesionale, legale sau deontologice și care sunt susceptibile să creeze îndoială asupra integrității și probității sale profesionale. Arhitectul trebuie să fie conștient de riscurile reputaționale și să evite orice activitate care ar putea compromite imaginea sa profesională și a profesiei în general.

Art. 64 Informarea clientului despre modificări

Arhitectul are obligația de a-și informa clientul în mod prompt și complet despre orice modificare intervenită în legătură cu prestația și desfășurarea activității sale care ar putea influența calitatea sau costurile investiției, astfel încât clientul să poată lua o decizie informată asupra modului de continuare a contractului.

Art. 65 Obiectul secretului profesional

(1) Obiectul secretului profesional cuprinde toate informațiile pe care arhitectul, în calitatea sa de profesionist, le-a obținut direct sau indirect în legătură cu clientul, viața intimă a acestuia, a familiei sau aparținătorilor săi, ori în legătură cu organizarea și funcționarea unei societăți sau instituții.

(2) Constituie excepție față de alin. (1) doar informațiile care se referă la o posibilă încălcare a legii, caz în care arhitectul este obligat să acționeze conform prevederilor legale.

Art. 66 Responsabilitatea privind secretul profesional

Arhitectul are responsabilitatea de a se asigura că angajații și colaboratorii săi sunt informați cu privire la importanța și obligațiile legate de secretul profesional și asupra păstrării și utilizării adecvate a informațiilor, datelor și documentelor ce reprezintă secret profesional.

Art. 67 Dezvăluirea secretului profesional la cererea legii

Dezvăluirea informațiilor acoperite de secretul profesional de către arhitect, în cazul în care legea prevede expres sau la cererea expresă a unei instanțe judecătorești, nu constituie abatere disciplinară.

Art. 68 Persistența secretului profesional după încetarea contractului

Obligația arhitectului de a respecta secretul profesional persistă chiar și după încetarea contractului cu clientul.

Art. 69 Sancțiuni pentru încălcarea secretului profesional

Arhitectul răspunde disciplinar și poate fi sancționat conform normelor deontologice și legale în vigoare pentru nerespectarea secretului profesional.

CAPITOLUL VI: NORME DE CONDUITĂ ÎN RELAȚIA CU COLEGII

SECȚIUNEA 1: Corectitudinea –

Art. 70 Relația cu colegii

Arhitectul se va comporta corect în relația cu colegii.

Art. 71 Concurența corectă între arhitecți

Concurența între arhitecți se va desfășura exclusiv pe baza competenței profesionale și a calității serviciilor prestate, orice formă de concurență neloială fiind interzisă, inclusiv atragerea sau deturnarea clienților prin denigrarea unui coleg, subevaluarea onorariilor, utilizarea de informații confidențiale obținute ilegal pentru a crea un avantaj personal sau preluarea unui contract denunțat de un alt arhitect din motive de încălcare a deontologiei profesiei.

Art. 72 Substituirea și integritatea profesională

Arhitectul poate înlocui un alt arhitect într-un proiect aflat în desfășurare numai în condițiile prevăzute de acordul contractual semnat, printr-o procedură de selecție transparentă și legală, care să asigure respectarea drepturilor profesionale ale arhitectului inițial și să fie aprobată de

client. În cazul în care selecția nu poate fi realizată sau nu se ajunge la un acord între părți, se vor respecta reglementările legale aplicabile pentru modificarea acordurilor contractuale.

Art. 73 Notificarea și respectarea dreptului de autor atunci când un arhitect este înlocuit

(1) Arhitectul care este solicitat de către un client să preia misiuni deja asumate de un alt arhitect, are obligația de a-l notifica în scris, printr-un mijloc care asigură dovada transmiterii, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de preluarea misiunii. Notificarea trebuie să conțină informații esențiale privind proiectul și intenția de a prelua respectiva sarcină.

(2) Arhitectul care preia lucrarea are obligația de a respecta legislația privind dreptul de autor și drepturile conexe, evitând totodată orice acțiune care ar putea afecta reputația profesională a arhitectului înlocuit. În cazul în care arhitectul predecesor a lucrat în echipă sau ca parte a unui colectiv de autori, se aplică prevederile art. 55 referitoare la utilizarea materialelor elaborate în comun sau colectiv.

Art. 74 Continuarea operei unui confrate decedat

(1) În cazul în care un arhitect este solicitat să continue sau să intervină asupra proiectului realizat de un confrate decedat, acesta are obligația de a ține cont de prevederile legale privind dreptul de autor și drepturile conexe, precum și de eventualele clauze testamentare sau dorințe exprimate public de către autor legate de opera sa.

(2) Arhitectul va acționa cu bună-credință, evitând orice acțiune care ar putea afecta reputația profesională a autorului.

Art. 75 Protejarea reputației profesionale între colegi

(1) Arhitectul are obligația de a se abține de la formularea și diseminarea de afirmații neadevărate privind activitatea profesională a unui alt arhitect.

(2) Nu constituie abatere disciplinară exprimarea unor opinii critice formulate cu bună-credință, susținute prin argumente obiective ce se încadrează în limitele libertății de exprimare profesională.

SECȚIUNEA a 2-a: Respectul reciproc

Art. 76 Respectul reciproc între arhitecți

Relațiile profesionale dintre arhitecți se vor baza pe respect și sprijin reciproc. În exercitarea activității profesionale, arhitecții au obligația de a manifesta un comportament care să reflecte spiritul și litera prezentului Cod deontologic.

Art. 77 Critica constructivă a lucrărilor de arhitectură

(1) Arhitectul are dreptul de a exprima evaluări critice asupra lucrărilor altor arhitecți, în mod obiectiv, argumentat și cu respectarea normelor profesionale, în contexte academice, profesionale sau culturale.

(2) Sunt interzise exprimările publice jignitoare, defăimătoare sau formulate cu rea-credință, care pot aduce atingere reputației profesionale a unui coleg, în afara cadrului unei critici fundamentate.

Art. 78 Informarea despre abuzuri

(1) Arhitectul are dreptul de a sesiza Comisiei de Disciplină a Ordinului, cu bună-credință, fapte grave de natură profesională legate de lucrarea unui confrate. Lucrare înseamnă orice activitate profesională în domeniul arhitecturii.

(2) Sesizarea se face prin canale oficiale puse la dispoziție de Ordin, confidențiale, pentru protejarea celor care semnalează abuzuri.

Art. 79 Nondiscriminarea și hărțuirea în exercitarea profesiei

Arhitecții au obligația să se abțină de la orice formă de hărțuire sau comportament intimidant, jignitor ori lipsit de respect față de colegi, colaboratori sau subordonați. Comportamentele care lezează demnitatea persoanei sau creează un mediu profesional ostil sunt interzise și constituie abateri disciplinare sancționabile.

Art. 80 Reglementarea obligațiilor la părăsirea unei firme

(1) Arhitectul care părăsește o firmă va reglementa în scris, împreună cu conducerea acesteia, transferul obligațiilor profesionale.

(2) În cazul unui arhitect asociat, acesta va stabili, conform principiilor prezentului cod deontologic, preluarea unor contracte sau părți de contracte în derulare, cu acordul prealabil al

clienților și al foștilor parteneri. În cazul în care nu se poate ajunge la o înțelegere amiabilă, părțile vor apela la mediere sau la instanțele competente, conform reglementărilor legale.

Art. 81 Medierea conflictelor între arhitecți

Orice neînțelegere între arhitecți privind exercitarea profesiei se recomandă a fi supusă medierii unei terțe persoane, autorizată potrivit legii și acceptată de comun acord de către părți, înainte de sesizarea instanțelor disciplinare ale Ordinului sau, după caz, a instanțelor judecătorești competente. Medierea are scopul de a rezolva conflictele pe cale amiabilă și de a asigura menținerea unei relații de înțelegere și respect reciproc între arhitecți.

Art. 82 Relația de mentorare între arhitect și stagiar

(1) Arhitectul cu drept de semnătură are obligația de a asigura, cu titlu gratuit, îndrumarea profesională a arhitectului stagiar angajat în baza unui contract individual de muncă, creând condițiile necesare pentru formarea acestuia în domeniul practicii arhitecturale și al conduitei etice.

(2) Arhitectul stagiar are obligația de a respecta cadrul profesional stabilit de arhitectul îndrumător și de a se abține de la orice acțiune care poate genera conflicte de interese, concurență neloială sau afectarea relației profesionale cu clientul, conform prezentului Cod.

Art. 83 Stagiul de complezență

Stagiul de complezență, caracterizat printr-o relație de mentorat fictivă sau trunchiată în care arhitectul îndrumător nu îndeplinește responsabilitățile esențiale de formare profesională, stabilite prin reglementările Ordinului, constituie o practică inacceptabilă, subminând formarea stagiului și imaginea profesiei.

Art. 84 Înscrierea în Ordin și respectarea Codului deontologic de către arhitecții stagiați

Arhitectul stagiar are obligația de a se înscrie în Ordin și în Registrul arhitecților stagiați, respectând prevederile prezentului Cod Deontologic. Nerespectarea acestor obligații poate atrage sancțiuni disciplinare, în conformitate cu reglementările legale și deontologice aplicabile.

CAPITOLUL VII: NORME DE CONDUITĂ ÎN RELAȚIA CU ORDINUL

Art. 85 Relațiile arhitecților cu Ordinul

(1) Relația membrilor Ordinului cu acesta, precum și drepturile și obligațiile acestora față de Ordin, sunt reglementate de legislația în vigoare, de regulamentul de organizare și funcționare a Ordinului și de actele normative interne emise conform legii. Nerespectarea acestor prevederi poate atrage răspunderea disciplinară, civilă, administrativă sau penală, după caz.

(2) Este interzisă exercitarea oricărui drept profesional sau procedural într-un mod excesiv, nerezonabil ori contrar bunei-credințe, cu scopul de a afecta demnitatea profesională a unui coleg, de a obstrucționa activitatea Ordinului sau de a obține avantaje nejustificate. O astfel de conduită constituie abuz de drept în sensul art. 15 din Codul Civil și atrage răspunderea disciplinară.

Art. 86 Actualizarea datelor personale și profesionale

(1) Fiecare membru al OAR are obligația de a notifica prompt Ordinul cu privire la orice modificare a datelor sale personale sau profesionale.

(2) Datele prevăzute la alin. (1) trebuie actualizate de filiale în registrele și documentele Ordinului, pentru a asigura corectitudinea evidențelor oficiale și pentru a facilita o comunicare eficientă între Ordin și membri, respectând protecția datelor cu caracter personal, în conformitate cu legislația aplicabilă privind prelucrarea, stocarea și transmiterea acestora.

Art. 87 Aducerea la cunoștința Ordinului a încălcărilor Codului deontologic

Arhitectul are datoria de a aduce la cunoștința Ordinului situații de nerespectare a prevederilor Codului Deontologic în scopul protejării principiilor fundamentale ce călăuzesc exercitarea profesiei, expuse la capitolul 2, articolul 3.

Art. 88 Comportamentul onest al membrilor față de Ordin

(1) Membrii Ordinului vor manifesta un comportament onest și transparent față de Ordin, contribuind la întărirea rolului pe care acesta îl are în reprezentarea intereselor lor profesionale în fața societății.

(2) Membrii Ordinului vor manifesta un comportament onest, transparent și loial în relația cu Ordinul și vor coopera cu Ordinul în realizarea activităților inițiate de acesta pentru reprezentare publică, formare profesională, revizuire de norme și reglementări specifice și orice alte acțiuni întreprinse în interesul profesiei.

CAPITOLUL VIII: DISPOZIȚII FINALE

Art. 89 Sancționarea nerespectării prevederilor Codului deontologic

(1) Nerespectarea prevederilor prezentului Cod Deontologic atrage sancțiuni în conformitate cu Legea nr. 184/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și cu regulamentul de organizare și funcționare al Ordinului.

(2) Sancțiunile disciplinare includ avertismentul, votul de blam, suspendarea temporară a dreptului de semnătură sau suspendarea calității de membru al Ordinului. Alte sancțiuni, în conformitate cu legea și/sau regulamentul de organizare și funcționare al Ordinului, vor fi stabilite în funcție de gravitatea faptei și de contextul specific al speței. Aplicarea sancțiunilor va fi făcută într-un mod transparent, corect și echitabil, pentru a asigura respectarea principiilor deontologice și a proteja integritatea profesiei.

(3) Toți membrii Ordinului sunt obligați să cunoască și să respecte prezentul Cod Deontologic, având în vedere că încălcarea acestuia poate afecta grav reputația și încrederea publicului în profesie.

Art. 90 Interpretarea Codului deontologic

(1) Interpretarea prevederilor prezentului Cod Deontologic este de competența exclusivă a Consiliului Național al Ordinului, care poate solicita asistență externă sau consultanță juridică, tehnică etc., în cazul în care este necesar.

(2) Consiliul Național al Ordinului are obligația de a comunica prompt toate interpretările oficiale către membrii Ordinului, asigurându-se că acestea sunt înțelese și aplicate uniform la nivel național. Interpretările oficiale vor fi publicate pe platformele oficiale ale OAR pentru accesul facil al tuturor membrilor.

Art. 91 Aplicabilitatea Codului deontologic

Prevederile prezentului Cod Deontologic se aplică tuturor categoriilor de membri ai Ordinului: arhitecților, arhitecților stagiați, arhitecților de interior, conductorilor arhitecți, urbanistilor diplomați și oricărui deținător al titlului de arhitect. Toți membrii au obligația de a respecta principiile, obligațiile și normele profesionale și etice stipulate în acest Cod.

Art. 92 Dispoziții tranzitorii și finale

(1) Codul Deontologic al profesiei de arhitect, aprobat de Conferința Națională a Ordinului Arhitecților din România din 26 și 27 noiembrie 2011 și publicat în Monitorul Oficial al României, cu nr. 342 din 21 mai 2012, se abrogă.

(2) Prezentul cod se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data publicării.

(3) Sancționarea conform noilor dispoziții ale prezentului cod deontologic se aplică doar pentru faptele săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia, cu excepțiile prevăzute de lege, cum ar fi aplicabilitatea retroactivă în anumite cazuri prevăzute de legislația națională, cum este cazul Codului penal.